

**การศึกษากระบวนการพัฒนาวิทยฐานะครูชำนาญการ
ไปสู่ตำแหน่งวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
A Study on Processes and Step on Producing
Academic Papers to be Ranked as Specialist Teacher**

ดร. สุธี ประจักษ์ศักดิ์*

บทคัดย่อ

การศึกษากระบวนการพัฒนาวิทยฐานะครูชำนาญการไปสู่ตำแหน่งวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ กรณีศึกษาข้าราชการครูเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำผลงานวิชาการของข้าราชการครู จำนวน 18 ราย ใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) หน้าที่และความรับผิดชอบ 2) ผลการปฏิบัติงาน 3) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 4) การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน 5) กระบวนการทำผลงานวิชาการ 6) แรงจูงใจในการผลงานวิชาการ และ 7) นวัตกรรมทางการศึกษาและรูปแบบการสร้าง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบพหุกรณีศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือการศึกษา และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูทุกคนมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน 2) ผลการปฏิบัติงาน ทุกคนมีความตั้งใจ กระตือรือร้น มีสมรรถนะตรงตามข้อกำหนด 3) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยในเขตพื้นที่การศึกษา 4) มีส่วนร่วมกับชุมชนเมื่อมีโอกาส 5) กระบวนการทำผลงานวิชาการ ได้คำแนะนำ คำปรึกษาจากเพื่อนครู ศึกษานิเทศก์ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญ การเข้ารับการศึกษาอบรม 6) สิ่งที่เป็นแรงจูงใจในการทำผลงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนรู้และเงินค่าตอบแทน 7) นวัตกรรมที่สร้างขึ้น มาจากปัญหาการขาดสื่อการเรียนการสอน

คำสำคัญ วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ ผลงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to study background processes and step on the producing academic papers of teachers in the Educational Service Area Office Chachoengsao 1. The issues of this research were divided in to 7 parts were : 1) teaching and other responsibilities 2) performance output 3) learner achievement 4) school and community collaboration 5) processes and step on the producing academic papers created. 6) motivation on the academic papers and 7) to develop and select instructional materials. The eighteen cases were selected from the teachers in the educational service area office who submitted for position improvement and who submitted their work accomplishment papers to be ranked as expert professional. This research used the

qualitative research methodology in the type of multi cases study. The data for the research were collected by the in-depth interview and then analyzed by the analytic induction.

The results of this research were :

1) The specialist teacher have apart from teaching 2) to intend, enthusiastic, professional competence to be alive with specialist teacher 3) student achievement higher score average 4) specialist teacher works in and with the community when the situation permits 5) processes and step on the producing academic papers were the support from colleagues. supervisors, courses training 6) motivation on the academic papers of the case study were self development, improve teaching and salary increase 7) selects and develop a wide variety of instructional materials.

Keywords Accreditation, Specialist Teacher, Academic Papers.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 52 ได้กำหนดให้ กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะหวังว่าจะสามารถ แก้ปัญหาการศึกษาของชาติ ที่ประสบอยู่ในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงการพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดคุณภาพเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ได้ บุคคลที่มี ส่วนสำคัญที่สุดก็คือครู เพราะครูมีหน้าที่ ในการพัฒนา เด็กและเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ ฉะนั้นความสำคัญของครูกับคุณภาพการ ศึกษาจึงเป็นของคู่กัน แต่การพัฒนาเด็กที่มีบริบท ของอุปสรรค และปัญหาที่แตกต่างกัน ครูในปัจจุบัน ก็มีงานอื่นๆ ให้ดำเนินการมากมาย จะพัฒนาเด็ก ให้เกิดคุณภาพสูงสุดอย่างทั่วถึงนั้นถือว่าเป็นงานหนัก และกว่าจะเห็นผลได้ต้องใช้เวลานาน การเป็นผู้สอนที่มี ประสิทธิภาพได้จะต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ จิตวิญญาณ และสามารถนำศักยภาพที่มีอยู่ ทั้งหมดมาบริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ เต็มเวลา และเต็มกำลังความสามารถ การที่จะทำให้ครูสามารถ ดึงเอาความสามารถที่มีอยู่ทั้งหมดมาทำหน้าที่อย่างมี

ประสิทธิภาพได้นั้น เรื่องของความก้าวหน้าในวิชาชีพ และค่าตอบแทนที่จะได้รับ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากครูขาดความพร้อมในพื้นฐานการดำเนินชีวิต และมองไม่เห็นความก้าวหน้าของตนเองแล้ว แม้จะได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เพิ่มให้มากมายเพียงใด ความ กระตือรือร้น และการทุ่มเทกับการทำหน้าที่ก็คงเกิดขึ้น ได้ไม่เต็มศักยภาพ

ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ครูสามารถก้าวไปได้ไกลถึงวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษเทียบเท่ากับระดับ 10 หรือระดับอธิบดี และยังมีเงินค่าวิทยฐานะตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ แต่ในทางปฏิบัติจริงนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะเกณฑ์การประเมินที่มีหลายขั้นตอนและบางขั้นตอนครูส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถเพียงพอโดยเฉพาะผลงานวิชาการที่ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีความชำนาญถึงวิธีการทำผลงานวิชาการ กระบวนการวิจัย มีการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ความรู้ทางวิชาการจากหลากหลายแหล่งเพื่อใช้ประกอบ ทั้งเวลาและงบประมาณ ครูส่วนใหญ่โดยเฉพาะครูในพื้นที่ห่างไกล ครูที่รับผิดชอบ งานหลายด้าน ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถทำผลงานได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จึงทำให้ครูจำนวนมากไม่ผ่านการประเมิน ทำให้ครูต้องเสียเวลาและงบประมาณเป็นอย่างมากในการทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะให้ตนเอง ส่งผลให้ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติการสอนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานจัดทำผลงานทางวิชาการของครูชำนาญการ ไปสู่ตำแหน่งวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยนี้ จะทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐาน มุมมองกรณีศึกษามีต่อการทำผลงานวิชาการ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะของครู ซึ่งถือว่าเป็นสารสนเทศที่ทำให้เห็นกระบวนการที่ชัดเจนในการดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูได้สำเร็จ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ และบรรลุตามจุดมุ่งหมายการศึกษาของชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาคู่มือวิชาการที่ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะ เป็นครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 18 ราย ที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่ผ่านมาการทำผลงานทางวิชาการ โดยมีรายละเอียดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษา (Multi Cases Study)

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2552 ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2553

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการศึกษา การดำเนินงานจัดทำผลงานทางวิชาการของกรณีศึกษาทั้งหมด 18 ราย โดยมีประเด็นย่อยในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 3.1 หน้าที่และความรับผิดชอบของครู
- 3.2 ผลการปฏิบัติงานของครู
- 3.3 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
- 3.4 การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน
- 3.5 กระบวนการทำผลงานวิชาการ
- 3.6 แรงจูงใจในการทำผลงานวิชาการ
- 3.7 นวัตกรรมทางการศึกษาและรูปแบบการสร้างวิทยฐานะ และการพัฒนาวิทยฐานะ

วิทยฐานะ หมายถึง ตำแหน่งความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

การพัฒนาวิทยฐานะ หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียนรู้และปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อการเลื่อนระดับตำแหน่งข้าราชการครู จากครูชำนาญการ เป็นครูชำนาญการพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการ (2549) มาตรา 42 ให้ ก.ค.ศ. จัดทำมาตรฐานตำแหน่ง มาตรฐานวิทยฐานะ และมาตรฐานตำแหน่งทางวิชาการของข้าราชการครู และบุคลากร ทางการศึกษาไว้เป็นบรรทัดฐานทุกตำแหน่ง ทุกวิทยฐานะ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงมาตรฐานวิชาชีพ คุณวุฒิการศึกษา การอบรม ประสบการณ์ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน คุณภาพ การปฏิบัติงาน หรือผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำมาตรฐานตำแหน่งครูทุกตำแหน่ง ให้จำแนกตำแหน่งเป็นประเภทและสายงานตามลักษณะงาน และจัดตำแหน่งในประเภทและงานที่มีลักษณะงานอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้อยู่ในตำแหน่งประเภทหรือสายงานเดียวกัน หรือโดยประมาณเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยแสดงชื่อตำแหน่งหน้าที่ และความรับผิดชอบของ

ตำแหน่ง ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และคุณสมบัติเฉพาะ
สำหรับตำแหน่งของผู้ที่ดำรงตำแหน่งนั้น

มาตรา 54 การให้ข้าราชการครู และบุคลากร
ทางการศึกษามีวิทยฐานะใดและการเลื่อนเป็นวิทยฐานะ
ใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานวิทยฐานะตามมาตรา 42
ซึ่งผ่านการประเมิน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความประพฤติ
ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ
ประสพการณ์ คุณภาพ การปฏิบัติงาน ความชำนาญ
ความเชี่ยวชาญ ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในด้าน
การสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

หลักเกณฑ์ และวิธีการให้ข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อน
วิทยฐานะจากครูชำนาญการเป็นชำนาญการพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ได้กำหนดหลัก
เกณฑ์และวิธีการไว้ดังนี้

1. ผู้ที่จะขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูชำนาญการ
พิเศษ ต้องมีคุณสมบัติ ต่อไปนี้

1.1 ดำรงตำแหน่งครูที่มีวิทยฐานะครูชำนาญ
การ หรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ ก.ค.ศ. เทียบเท่าอย่างใด
อย่างหนึ่งหรือรวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวัน
ที่ยื่นคำขอ

1.2 ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของอันดับ
คศ.3

1.3 ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ
และมีผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง
นั้นย้อนหลัง 2 ปีติดต่อกัน นับถึงวันที่ยื่นคำขอ

2. ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ
วิชาชีพ โดยพิจารณาจาก

2.1 ด้านวินัย

2.1.1 การมีวินัย

2.1.2 การประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบ
อย่างที่ดี

2.1.3 การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

2.1.4 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ

2.1.5 ความรับผิดชอบในวิชาชีพ

2.2 ด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยพิจารณา
จากสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ดังนี้

2.2.1 สมรรถนะหลัก

2.2.1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.2.1.2 การบริการที่ดี

2.2.1.3 การพัฒนาตนเอง

2.2.1.4 กาทำงานเป็นทีม

2.2.2 สมรรถนะประจำสายงาน

2.2.2.1 การออกแบบการเรียนรู้

2.2.2.2 การพัฒนาผู้เรียน

2.2.2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน

2.3 ด้านผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่
ในด้านการเรียนการสอน โดยพิจารณาจาก

2.3.1 ผลการปฏิบัติงาน

2.3.1.1 การจัดการเรียนรู้

2.3.1.2 การพัฒนาวิชาการ

2.3.1.3 ผลที่เกิดกับผู้เรียน

2.3.2 ผลงานทางวิชาการ ไม่น้อย

กว่า 1 รายการ

3. การประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้พิจารณา
จากเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงานที่ผู้ขอรับการ
ประเมินเสนอ และอาจพิจารณาจากการปฏิบัติจริงด้วย
ก็ได้

4. การประเมินผลงานทางวิชาการให้ประเมิน
จากเอกสารผลงานทางวิชาการและอาจให้ผู้ขอเสนอ
และตอบข้อซักถามด้วยก็ได้

ในกรณีที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเห็น
สมควรให้ปรับปรุงผลงานทางวิชาการให้ผู้ขอปรับปรุง
ตามข้อสังเกต ภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาแจ้งมติแล้วให้นำเสนอคณะกรรมการ
ชุดเดิมพิจารณา

5. เกณฑ์การตัดสิน

ผู้ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องได้คะแนนแต่ละด้าน ดังนี้

5.1 ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน ผลการประเมินแต่ละด้านต้องได้คะแนนจากกรรมการทั้งสามคน เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70

5.2 ด้านผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ที่ผ่านการประเมินจะต้องได้คะแนนจากกรรมการแต่ละคน ดังนี้

5.2.1 ผลการปฏิบัติงาน ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 65

5.2.2 ผลงานทางวิชาการ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 65

5.2.3 คะแนนรวม ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ทั้งนี้ผู้ที่ผ่านการประเมินในข้อ 5.2 จะต้องมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์เป็นเอกฉันท์โดยเป็นเอกฉันท์ทั้งส่วนที่เป็นผลการปฏิบัติงาน ผลงานทางวิชาการ และคะแนนรวม

6. การพิจารณาอนุมัติผลการประเมิน ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลไม่ก่อนวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับรายงานผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการ ในกรณีที่มีการปรับปรุงผลงานทางวิชาการ ให้อนุมัติได้ไม่ก่อนวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับผลงานทางวิชาการที่ปรับปรุงแล้ว

7. ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ จะต้องผ่านการพัฒนาก่อนแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

ผลการพัฒนาก่อนการแต่งตั้งให้นำไปใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะได้ภายใน 5 ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นสำเร็จหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

8. เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาผลการประเมินและมีมติเป็นประการใดแล้วให้ถือเป็นอันสิ้นสุด

9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้หมายถึงส่วนราชการด้วย และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ให้หมายถึง อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้งด้วย

ผลงานทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ผลงานทางวิชาการหมายถึงเอกสารหรือหลักฐานที่จัดทำขึ้นจากความรู้ ความสามารถทักษะและประสบการณ์ของผู้จัดทำ โดยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย และได้นำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานในหน้าที่จนเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

ขอบข่ายของผลงานทางวิชาการ

1. ผลงานทางวิชาการของสายงานการสอน หมายถึง เอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับ การสอนที่แสดงถึงความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ รวมถึงผลงานในลักษณะอื่นซึ่งใช้ประโยชน์ในการสอนหรือการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยมีลักษณะดังนี้

1.1 ตรงกับสาขาวิชาที่ขอให้มีการเลื่อนวิทยฐานะ

1.2 เป็นผลงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือสาขาวิชาต่าง ๆ และใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือสาขาวิชาต่าง ๆ และใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

1.3 เกิดจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบทางด้านการสอน

ประเภทของงานทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ผลงานทางวิชาการที่เสนอขอต้องแสดงถึงความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญของผู้ขอให้มีหรือเลื่อน

วิทยฐานะ แบ่งตามลักษณะของผลงานทางวิชาการเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ผลงาน งานแต่ง เรียบเรียง งานแปล หนังสือ หรือเขียนบทความทางวิชาการ ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับการพิมพ์เผยแพร่มาแล้ว และผลงานดังกล่าวสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ผลงานวิจัย ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ได้รับการพิมพ์เผยแพร่มาแล้ว และผลงานดังกล่าวสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น เช่น

3.1 การประเมินงาน หรือการประเมินโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่

3.2 สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา เช่น ผลงานด้านการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ผลงานด้านการคิดพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานทำให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น ซึ่งอาจจัดทำเป็นเอกสาร หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ รวมทั้งเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3 เอกสารประกอบการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเอกสารที่สามารถใช้ประกอบในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านการเรียนการสอน บริหารจัดการศึกษา และการนิเทศศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานในหน้าที่ให้สูงขึ้น สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ให้ใช้เป็นเอกสารประกอบการประเมินคุณภาพปฏิบัติงานเท่านั้น มิให้นำมาใช้เสนอผลงานทางวิชาการ

การทำผลงานทางวิชาการ (ไพฑูริย์ 2544, บุญจันทร์ 2546 และ รัตนา 2552) มีขั้นตอนคล้ายกับการทำสิ่งอื่นต่างๆ ไป คือ ต้องคิดเพื่อตัดสินใจ เตรียมวางแผน ลงมือทำ และตรวจสอบด้วยวิธีการต่างๆ โดยขั้นตอนแรกๆ จะส่งผลต่อขั้นตอนอื่นๆ นั่นคือ ถ้าเริ่มต้นดีก็เหมือนมีชัยไปกว่าครึ่ง นอกจากนี้ถ้ามีเคล็ดลับและเทคนิคต่างๆ ในแต่ละขั้นตอนด้วยแล้ว ก็ยิ่งเอื้อต่อ

ความสำเร็จมากขึ้น เคล็ดลับและเทคนิคบางประการที่จะกล่าวต่อไปของแต่ละขั้นตอน อาจจะเชื่อมกับขั้นตอนอื่นหรือวัสดุอุปกรณ์อาจซื้อเตรียมไว้ก่อน หรือซื้อระหว่างทำก็ได้ เป็นต้น แต่ละขั้นตอนมีสาระของเคล็ดลับและเทคนิคต่างๆ ดังนี้ (1) การคิดเพื่อตัดสินใจเพื่อจะเลือกทำผลงาน เริ่มต้น ด้วยการเลือกทำในสิ่งที่รู้ สิ่งที่ชอบ ยึดตัวเอง โดยลดความกังวลว่าตัวเองไม่เก่ง ควรเลือกทำสิ่งใกล้ตัวเลือกทำสิ่งที่ยาก จะใช้ประโยชน์ได้มาก เลือกทำสิ่งใหม่ๆ รีบทำก่อนที่ความรู้จะเปลี่ยนเพราะความรู้ในปัจจุบันเปลี่ยนได้เร็ว ทำเดี่ยวเหมาะกว่ากลุ่ม ถ้าเป็นเรื่องที่มีคนช่วยได้ก็ดี แต่ถ้าไม่ช่วยก็ต้องทำเองได้ ห้ามคิดจ้างคนอื่นเป็นอันขาด ต้องมุ่งมั่นจริงจังเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันโดยยึดคติว่ายิ่งให้ยิ่งได้ พึงระลึกอยู่เสมอว่าการทำผลงานทางวิชาการต้องมีอุปสรรคต่างๆ เพื่อพบกับอุปสรรคอย่าท้อแท้ (2) เตรียมวางแผน โดยต้องกำหนดโครงสร้างหรือกรอบให้ชัด ก่อนที่จะให้ผู้ซึ่งอาจเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ช่วยตรวจ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เตรียมเอกสารที่จำเป็น คือ พจนานุกรม คู่มือการเขียนอ้างอิง และบรรณานุกรม เตรียมคนพิมพ์ เลือกตัวพิมพ์ที่เหมาะสม หากคนช่วยงานอื่นๆ และภาระประจำที่บนทอนการทำผลงาน ผูกมิตรกับผู้เกี่ยวข้องถ่ายเอกสารให้ครบตามที่จะใช้การซื้ออาจถูกกว่าพิมพ์ ควรเตรียมอุปกรณ์จำเป็น และเตรียมทำใจไว้ว่างานมักช้ากว่ากำหนดเสมอ

(3) ลงมือทำเป็นขั้นตอนที่ผู้ทำต้องใช้เวลานานมากกว่าขั้นตอนอื่นๆ ต้องเริ่มเขียนตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ไม่รีบร้อนจนเกินไป อ่านให้เข้าใจก่อนจะเขียน การเขียนบทหลังก่อนจะทำให้สับสนได้ เขียนโดยใช้กระดาษหน้าเดียวและเว้นบรรทัด เขียนด้วยภาษาของตัวเองอย่างกระชับตรงไปตรงมาด้วยภาษาเขียนตามหลักวิชาการ ห้ามคัดลอกหรือนำผลงานเล่มใดเล่มหนึ่งมาปรับเป็นของตนเองทั้งเล่ม ถ้าจะตัดแปะข้อความของผู้อื่นก็ควรปรับเสียก่อนให้สอดคล้องกับเรื่องที่ทำ และเนื้อหาส่วนอื่นๆ ถ้าข้อความที่จะตัดแปะน้อยก็ควรเขียนใหม่ ถ้าจะ

ก๊อปปีจากคอมพิวเตอร์ต้องระวังให้มาก อย่าเขียนโดยพลการ ไม่จำเป็นต้องให้จำนวนหน้ามาก พยายามให้เนื้อหาแต่ละส่วนใกล้เคียงกัน ถ้ามีการอ้างอิงก็ลงรายการบรรณานุกรมทันที เขียนความจริงง่ายกว่าแม้จะเขียนแล้วอาจไม่ค่อยราบรื่น แต่ก็ยังดีกว่าเขียนได้ราบรื่นแต่ขาดความจริง เขียนด้วยการเรียบเรียงแล้วต้องสรุปทุกขั้นตอน รวมทั้งแสดงความคิดเห็นให้เชื่อมโยงกับเรื่องที่ทำ ถ้าหยุดเขียนชั่วคราวควรบันทึกความคิดที่ค้างไว้ ไม่ให้มีสิ่งรบกวนสมาธิ ควรพักเป็นระยะๆ อย่าให้เครียด ถ้ามีข้อสงสัยก็ควรจดคำถามเตรียมไว้ถามผู้รู้ และ (4) สุดท้ายคือขั้นตอนการตรวจสอบ อย่าคิดว่าคนพิมพ์จะช่วยตรวจให้ ต้องตรวจด้วยตัวเองก่อน นอกจากตรวจเองแล้วควรให้ผู้ใกล้ชิดและทาบตามผู้รู้ช่วยตรวจ โดยพึงระลึกว่าผู้รู้จริงไม่ค่อยว่าง ถ้าให้ผู้รู้ตรวจหลายคนมักจะสับสน ควรส่งผลงานที่สมบูรณ์ให้ตรวจ ผลที่ได้เป็นอย่างไรก็อย่าดีใจหรือเสียใจจนเกินไป เพราะการตรวจขึ้นอยู่กับตัวบุคคลสูง คำชมรัยกว่าคำตำ อานคำแนะนำอย่างละเอียด แก่ทุกจุดตลอดทั้งเล่ม และถ้าผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจให้อีกอย่าลืมผลงานเดิมไปให้เปรียบเทียบ ควรมีต้นฉบับผลงานเก็บไว้กับตัวเองด้วย ในกรณีเมื่อส่งไปแล้วไม่ผ่านก็ไม่สูญเปล่า และถ้าต้องการจะเผยแพร่ก็ติดต่อโรงพิมพ์หรือสำนักพิมพ์

วินัย (2544) และ ลำจวน (2550) แนวทางการพัฒนาสู่การเลื่อนวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้มีวิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ ที่น่าสนใจดังนี้

1. วางแผนก่อนการพัฒนาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ
 - 1.1 ลงทุนซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น
 - 1.2 วางแผนพัฒนางานให้สอดคล้องกับประสบการณ์ วิชาเอก และความถนัด
 - 1.3 กำหนดเวลา และปฏิทินการพัฒนางานของตนเอง ไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน
 - 1.4 เลือกสาขาที่ง่ายต่อการประยุกต์กับงานที่รับผิดชอบ

2. การพัฒนาผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

- 2.1 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา
- 2.2 ตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจ สอดแทรกคุณธรรมในงานที่พัฒนา สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันและภาระงานที่รับผิดชอบ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถตอบคำถาม 3 ประเด็น คือ พัฒนาอะไร กับใคร ด้วยอะไร
- 2.3 กำหนดวัตถุประสงค์ รูปแบบ เกณฑ์การประเมิน และสถิติให้ชัดเจนเหมาะสม
- 2.4 พัฒนางานให้ถูกต้องตามกระบวนการวิจัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน
- 2.5 เขียนรายงานการพัฒนาให้สั้น กระชับรัดกุม ต้องตามหลักวิชา และสอดคล้องกับงานประจำที่ปฏิบัติ

ข้อคิดในการพัฒนาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

1. สร้างโอกาสด้วยการส่งผลงานก่อน โดยไม่ต้องกังวลว่าผลงานจะดีหรือไม่ดี ไม่ลองไม่รู้
2. ไม่ท้อ เชื่อมั่นใจตัวเอง มีความมุ่งมั่น อดทน ต้องสู้ บริหารเวลา และทำงานด้วยใจรัก
3. นำงานในหน้าที่ ประสบการณ์การนิเทศ การร่วมเป็นคณะทำงานต่างๆ มาพัฒนางาน
4. ลงมือทำทันที
5. พัฒนานวัตกรรม ต้องอิงทฤษฎี และหลักวิชาการ

จรรยา ศรีพันธะบุตร (2552) ครูเชี่ยวชาญ สาขาการสอนวิทยาศาสตร์โรงเรียนอนุบาลอุดรธานี ให้ข้อคิดในการพัฒนาผลงานวิชาการอย่างน่าสนใจว่า ผลงานทางวิชาการเพื่อขอวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ควรเป็นผลงานที่เกิดจากการศึกษางานวิจัยหรือตำราในวงกว้าง นำมาสังเคราะห์เป็นสิ่งใหม่ ซึ่งแสดงถึงความรอบรู้ ความลึกซึ้งและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของผู้รายงาน นำไปทดลองใช้เกิดผลดี จึงนำมาเสนอเพื่อ

เลื่อนวิทยฐานะ โดยเฉพาะงานวิจัยควรแก้ปัญหาในระดับนโยบายและปัญหาในระดับห้องเรียนไปพร้อมๆ กัน ส่วนการพัฒนา วัตถุประสงค์จะคำนึงถึงนวัตกรรมชนิดใดสามารถใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับเนื้อหาและธรรมชาติวิชานั้นๆ การวางแผนในการพัฒนางานก็มีความสำคัญไม่น้อย ผู้รายงานควรวางแผนอย่างรัดกุม ใช้เวลาประมาณ 3-5 ปี ค่อยช้านาน จึงต้องระมัดระวังสุขภาพ สถานะทางการเงินและสถานะทางครอบครัว อย่างไรก็ตามการมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญเป็นความภาคภูมิใจสูงสุดของความเป็นครูแสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษากระบวนการพัฒนาวิทยฐานะของข้าราชการครูจากชำนาญการไปสู่ชำนาญการพิเศษ โดยใช้กระบวนการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาคณะครูชำนาญการที่ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 18 ราย ที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่ทำผลงานทางวิชาการ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหา ซึ่งมีประเด็น 7 ด้าน คือ 1) หน้าที่และความรับผิดชอบของครู 2) ผลการปฏิบัติงานของครู 3)

ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 4) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชน 5) กระบวนการทำผลงานวิชาการ 6) แรงจูงใจในการทำผลงานวิชาการ และ 7) นวัตกรรมทางการศึกษา และรูปแบบการสร้างรวมข้อความคำถามจำนวน 13 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อตรวจสอบจำนวนครูที่ผ่านการประเมินวิทยฐานะจากครูชำนาญการเป็นครูชำนาญการพิเศษ ปี พ.ศ. 2550-2551 และคัดเลือกครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 18 รายเป็นผู้ให้ข้อมูล

ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลของครูที่ผ่านการประเมินวิทยฐานะจากครูชำนาญการเป็น ครูชำนาญการพิเศษ โดยวิธีสัมภาษณ์ตามแบบการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยการนัดหมายวัน เวลาในการสัมภาษณ์ ก่อนการสัมภาษณ์จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสร้างข้อสรุปจากการศึกษารูปแบบหรือข้อมูลจำนวนหนึ่งโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วจัดบันทึกและบันทึกเทปไว้

ผลการวิจัย

1. หน้าที่และความรับผิดชอบของครู จากการวิจัยพบว่า ครูทุกคนมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอนหลายอย่าง เช่น เป็นหัวหน้าระดับ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นครูที่ปรึกษา ครูเวรประจำวัน ครูที่ปรึกษาชุมชน เป็นหัวหน้าโครงการ รับผิดชอบงานธุรการ งานห้องสมุด งานปกครอง งานสหกรณ์ งานประกันคุณภาพ งานวัดผลงานประชาสัมพันธ งาน

โครงการต่าง ๆ และงานเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาษา เป็นต้น ปัญหาการทำผลงานอย่างหนึ่งก็คือครู มีภาระงานอื่นนอกจากงานสอนมาก ฉะนั้นครูที่จะทำผลงานต้องมีความมุ่งมั่น ความตั้งใจจริง และความรับผิดชอบเป็นอย่างมากเพราะถูกจำกัดด้วยภาระงานต่าง ๆ

2. ผลการปฏิบัติงานของครู จากการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับดีทุกคน ปฏิบัติด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้น ผลงานมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ และสำเร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร และสังคมเป็นอย่างดี หมายความว่าถึงแม้ครูที่ต้องการเลื่อนวิทยฐานะจะมีภาระหน้าที่งานทั้งหน้าที่การสอน และภาระหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการสอนเป็นอันมาก แต่ผลการปฏิบัติงานของครูก็ยังคงอยู่ในระดับดีทุกคน แสดงว่าครูทุกคนมีความรับผิดชอบและความพยายาม ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างสูง

2.1 ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จากผลการวิจัยพบว่าครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ แต่งกายให้เหมาะสมกับอาชีพ มาทำงานก่อนเวลา เป็นผู้มีระเบียบวินัยในตนเอง มีคุณธรรม มีจิตใจโอบอ้อมอารีกับเด็ก รักเด็ก ประารถนาคดีต่อทุกคน ช่วยเหลือทุกคนด้วยความสมัครใจ มีความสามัคคีดูแลลูกคนอื่นเช่นเดียวกับที่ดูแลลูกตัวเอง ปลูกฝังลูกศิษย์ให้เป็นคนดีของสังคม ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยของทางราชการ ครองตนอยู่ใน คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีคุณธรรมจริยธรรมในจิตใจ มีการฝึกสมาธิเข้าวัดทำบุญ ตักบาตรเผื่อแผ่กับผู้ยากจน มีเมตตากับผู้ที่ด้อยกว่า ไม่ใช้เวลาราชการมาทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะให้ตนเอง ทำผลงานด้วยตนเองแต่มีคนปรึกษาคอยตรวจสอบความถูกต้อง ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่ใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นของราชการมาทำผลงานให้ตัวเอง ไม่ใช้เวลาราชการเพื่อไปติดต่อบริหารจัดการทำผลงาน ทำการประเมินตนเองด้านวินัย

คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างละเอียดในทุก ๆ ด้าน

2.2 คุณภาพของการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัย แบ่งเป็น 2 สมรรถนะ ดังนี้

(1) สมรรถนะหลัก มุ่งผลสัมฤทธิ์ให้ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด ให้การบริการที่ดีกับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ต้องทำงานเป็นทีม ปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ

(2) สมรรถนะประจำสายงาน มีการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การบริหารการจัดการชั้นเรียนยึดหลักประชาธิปไตย สร้างข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการชั้นเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยในสาระวิชาที่สอนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยในเขตพื้นที่สังกัดร้อยละ 90 การที่ครูมีวิทยฐานะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากการที่จะมีวิทยฐานะครูต้องมีการทำวิจัยในชั้นเรียน ศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคลตามความเป็นจริง คิดค้นสื่อการสอน นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

4. การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน จากการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนทุกครั้งเมื่อมีโอกาส เช่น ร่วมงานประเพณีสงกรานต์ งานมัสการหลวงพ่อบุพพชโสธร จัดกิจกรรมรักการอ่านให้กับชุมชน จัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด การทำบุญตักบาตรในวันสำคัญ นำนักเรียนพัฒนาพื้นที่วัด และชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียน เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ร่วมโครงการอนุรักษ์ลุ่มแม่น้ำบางปะกง และรณรงค์การออกกำลังกาย เป็นต้น แม้ครูจะมีภาระงานมาก แต่ก็สามารถมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนพัฒนาชุมชนโดยวิธีการ ให้ความรู้ และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามได้เป็นอย่างดี การมีส่วนร่วมระหว่าง

สถานศึกษานั้นครูทุกคนมีส่วนร่วมทั้งหมด เช่น เป็นวิทยากรแลกเปลี่ยนความรู้ให้แก่สถานศึกษาต่าง ๆ จัดกิจกรรมแข่งขันระหว่างสถานศึกษา ร่วมจัดทำหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษาในการทำผลงานให้แก่สถานศึกษาทั่วไป เป็นต้น การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษานั้น นอกจากจะทำให้เกิดความสามัคคีแล้วยังเป็นการพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์เพื่อที่จะนำมาใช้ในการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้เป็นอย่างดี

5. กระบวนการทำผลงานทางวิชาการ จากการวิจัยพบว่า ในการทำผลงานวิทยฐานะชำนาญการพิเศษครูได้ขอคำแนะนำ ปรึกษาจาก เพื่อนครู ศึกษานิเทศก์ และอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญการทำผลงานทางวิชาการเพราะครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการทำผลงานทางวิชาการ ข้าราชการครูมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดทำผลงานทางวิชาการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ (1) ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำผลงานทางวิชาการ (2) ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค. กำหนด และ (3) แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ครูส่วนใหญ่ไม่มีความพร้อมด้านความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบ และหลักเกณฑ์ในการทำผลงานทางวิชาการ นอกจากครูได้ขอคำแนะนำ ปรึกษา จากผู้เชี่ยวชาญแล้วยังได้เข้ารับการอบรมในการทำผลงานทางวิชาการจากโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ตนสังกัดอยู่ และจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ศึกษาความต้องการเพิ่มพูนความรู้ และวิทยฐานะของบุคลากรประจำการในสาขาวิชาการต่าง ๆ ทั้งหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรระยะยาว และพบว่าเนื้อหาวิชาที่บุคลากรประจำการต้องการเข้ารับการอบรมนั้นตรงกับสายงานในหน่วยงานของตนเอง

6. แรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการ จากการวิจัยพบว่า สิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้ครูทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางานการ

เรียนด้านการสอน และแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน และเงินวิทยฐานะที่เพิ่มขึ้นจากเงินเดือนประจำ

7. นวัตกรรมทางการศึกษาและรูปแบบการสร้างจากการวิจัยพบว่า นวัตกรรมที่สร้างขึ้นนั้นมาจากปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เช่น ขาดสื่อการสอนที่จะช่วยสร้างความสนใจแก่นักเรียน นักเรียนไม่สนใจเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือผลการทดสอบระดับชาติต่ำกว่ามาตรฐาน ส่วนนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมา เป็นแผนการสอน แบบฝึกหัด และสื่อการสอนต่าง ๆ รูปแบบการสร้างนวัตกรรม โดย 1) ศึกษาหลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) วิเคราะห์เนื้อหาสาระ 3) ค้นหาปัญหาในสาระต่าง ๆ 4) นำสาระที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำมาสร้างนวัตกรรมโดยออกแบบให้สวยงาม น่าสนใจ มีความถูกต้องสมบูรณ์ และสอดคล้องกับเนื้อหาที่จะสอน 5) นำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมากำปัญหาการเรียนรู้อ

สรุปได้ว่ากระบวนการที่จะพัฒนาตนเองไปสู่วิทยฐานะชำนาญการพิเศษนั้น ครูต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูงทั้งภาระหน้าที่ในด้านการสอน และภาระหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนครูและผู้บริหาร มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความเมตตากรุณา สอนให้ศิษย์มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน และสถานศึกษาทุกครั้งเมื่อมีโอกาส หมั่นพัฒนาตนเองโดยการเข้ารับการอบรม หรือเป็นวิทยากรอบรมให้แก่ผู้อื่น หาผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบในเรื่องที่ไม่ถนัด และสังเกตปัญหาในชั้นเรียนของผู้เรียน นำปัญหามาสร้างสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาดตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). คู่มือคณะกรรมการการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับ
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เสนอขอให้มีหรือเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
ทุกตำแหน่ง. สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติกร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้น
ฐาน.จรรยา ศรีพันธุ์บุตร เข้าถึงใน Mail charyasri@hotmail.com
- บุญจันทร์ ไพฑูริ. (2546). ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเพื่อจัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อขอกำหนดตำแหน่ง
อาจารย์ 3 ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ไพฑูริย์ คงเทียน. (2544). ศึกษาปัญหาการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนา ศรีเหรียญ. (2552). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษากับ
คุณภาพการศึกษา. รายงานการวิจัย. สำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ลำจวน สุขคุ้ม. (2550). การนำเสนอรูปแบบการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะครู. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วินัย คีรินทร์. (2544). ปัจจัยจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.